

KIP FATIMSKE
MARIJE V
MONOŠTRU

str. 2

ŠOLSKA VRATA
SO PONOVO
ODPRTA

str. 5

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 8. septembra 1994.

Leto IV, št. 18

ÁRPÁD GÖNCZ V ŽELEZNI ŽUPANIJI

POZDRAV PANONIJI

"Pozdravljam ljudstva panonskega prostora, ne glede na njihovo poreklo," je rekel Árpád Göncz, predsednik R Madžarske, na srečanju z manjšinci v Körmenu. Srečanja so se udeležili predstavniki madžarske skupnosti iz Slovenije, Madžarskega kulturnega društva z avstrijskega Gradišanskega in predstavniki slovenske, nemške in hrvaške manjšine v Železni županiji. Do srečanja je prišlo v okviru predsednikovega celodnevne obiska v naši županiji. Prvotni namen predsednikovega obiska je bil, da uradno odpre kulturni festival Panonska jesen '94. Prireditve festivala so se začele ob koncu avgusta in bodo trajale do začetka oktobra.

29. avgusta se je predsednikov program začel v Körmenu, kjer se je najprej pogovarjal s člani körmenskega samouprave. Priliko za srečanje z manjšinci je ponudil izid dveh publikacij. Prva vsebuje študije iz življenja prekmurskih, druga pa gradiščanskih Madžar-

Predsednik Árpád Göncz v pogovoru s predsednikom Zveze Slovencev in predsednikom županijske skupščine

rov. Publikaciji je predstavil dr. Imre Gráfik, urednik zbornikov, ki je poudaril naslednje: "Zbirka študij dokumentira napore Delovne skupine za raziskovanje Madžarov pri akademskem odboru madžarske akademije znanosti v Veszprému. Njen cilj je interdisciplinarno raziskovanje zgodovine in kulture Madžarov v državah, ki mejijo na našo regijo, na Gradišanskem, Slovaškem, v Sloveniji in na Hrvaškem. Raziskovalni

program vsebuje odkrivanje, zbiranje, arhiviranje, znanstveno obdelavo in publiciranje spoznanj, dokumentov, predmetov, ki so značilni za madžarske nacionalne posebnosti, s posebnim ozirom na zapletene zgodovinske in družbene procese ter pojave sožitja etničnih in narodnostnih skupin."

O sožitju in povezanosti manjšin je govoril tudi predsednik države, Árpád Göncz, ki je povedal, da so si manjšine

v panonskem prostoru podobne, ne le zaradi njihovega majhnega števila, temveč tudi zaradi tega, ker živijo v oceanu tuje govorečih. V tem - sicer ne sovražnem, toda vseeno tujem - okolju se morajo ohraniti.

Država ima pri tem sicer važno vlogo, toda brez lastnih manjšinskih prizadevanj in brez zavednosti samih manjšincev tudi razultatov ni. Manjšina potrebuje samozavest in močno lastno inteligenco, ki

lahko brani "svoje".

Gospa Pozsonec je poudarila, da so prekmurski Madžari zvesti državljani Slovenije, ne pozabijo pa svojih korenin. Pri krepitevi korenin jim veliko pomagata Železna in Zalska županija, velikokrat tudi namesto Budimpešte.

Gospod Galambos, predstavnik gradiščanskih Madžarov je opozoril na pomembnost ohranjanja lastnih vrednot, katere je potrebno prenesti na mlajše rodove.

Na vprašanje novinarjev je predsednik Árpád Göncz povedal, da se na Madžarskem morajo zagotoviti pogoji za ohranitev "malih" manjšin in parlamentarno zastopstvo letih, kajti dokler tega ne zagotovimo, nimamo pravice postavljati zahtev v interesu "svojih".

Predsednik je svoj program nadaljeval z obiskom lesno- predelovalnega podjetja. Popoldne je v Sombotelu odprl Panonsko jesen '94.

M. Sukič

KIP FATIMSKJE MARIJE V MONOŠTRU

V monoštrski cerkvi se menda še nikoli ni zbralo toliko slovenskih vernikov kot 30. avgusta, ob prihodu kipa fatimske Marije.

so se porabskim vernikom v lepem številu pridružili verniki iz Slovenije in povsem napolnili cerkev. Dvodnevna pro-

točkah zemeljske oble trpijo ljudje tudi trenutno zaradi vojn. Smo na pragu tretjega tisočletja in pred vsem mladina se boji vojne, kajti zaveda se, da bi bila naslednja tudi zadja. Podobna zaskrbljenost nad

ovce v dolini Cova da Iria, so opazili blisk. Mislili so, da se približuje nevihta, in se napotili domov. Na pobočju nad nizkim hrastom so videli svetlobo, ki je bila močnejša od sonca. V belo oblečena ženska jih je povabila k sebi. Po pripovedovanju Lucije je rekla, da

in prejeli nova poročila. O neobičajnih dogodkih je zvedela najprej družina, potem pa župnija. Spremenilo se je življenje otrok, ki so ob delu in igri vse več molili, predvsem molitve, ki so jih slišali od prikazni.

13. oktobra se je zbralo približno 70 ti-

Prihod kipa v Monošter

Niti starejši se ne spomnijo, ali je v tej veličastni cerkvi bila kdaj v zadnjih desetletjih božja služba v slovenskem jeziku. Tudi zaradi tega je pomembno in hvalevredno, da so se organizatorji spomnili na to, da živi v Monoštru in okolici precej slovenskih vernikov. To

grama se je udeležilo več tisoč ljudi iz Monoštra, Porabja, Slovenije in tudi Avstrije. Kip fatimske Marije, ki bo dalj časa "romal" po Madžarski, je prispel v Monošter iz Sombotela. Po prihodu kipa matere božje se je začela maša v slovensčini. Temu sta sledila predstavi-

Na slovenski maši sta maševala mariborski škof dr. Kraberger in namestni škof dr. Smej.

je bilo zapisano tudi v vabilu mariborskemu škofu dr. Krabergerju in namestnemu škofu dr. Smeju, ki sta se vabilu tudi odzvala. Kot se je odzvalo tudi precej prekmurskih, goriških župnij. Tako

tev prikazan in križev pot. Po molitveni uri v nemščini se je začela maša v slovensčini. V pridigi je dr. Kraberger obsodil vojno in nasilje ter se zavzel za mir, kajti, kot je povedal, na trinašdesetih

usodo človeštva v tretjem tisočletju se je izražala v madžarski pridigi na slovesni sveti maši ob pol osmih.

Procesiji s svečami so sledile večernice in maša ob polnoči. 31. avgusta je kip Marije nadaljeval svojo pot v Vasvár.

"Sem Kraljica rožnega venca"

13. maja 1917 se je v Fatimi na Portugalskem trem pastirčkom prikazala Blažena Devica. Ta dan, ko so otroci pasli svoje

Pri svetem obhajilu.

je nebeška odposlan- ka. Zaprošila je otroke, naj pridejo na kraj dogajanja v naslednjih petih mesecih in sicer zmeraj 13. ob isti uri. Prosila jih je, naj molijo rožni venec za spreobrnjenje grešnikov in za mir na svetu.

soč ljudi iz vse države. Zbrani so bili priče prikazanja, ki je trajalo približno deset minut. Prikazen je takrat povedala tudi svoje ime: "Sem Kraljica rožnega venca."

Po opisu otrok so naredili prvi kip fatimske Marije, ki je od

Verniki pred kipom fatimske Marije

Otroci so zvesto izpolnjevali prošnje. Vsak mesec 13. so obiskali hrast, kjer so dobivali nove napotke

takrat prepotoval ves svet.

M. Sukič

ZAČETEK TRETJE KNJIGE

"Gda je Sibila na trétyj dén králi prísala ino bi pá od pisesztnoga Dugovanya gucsala, téda pravi ona nyemi: "Krao, zovi tvoje pizsácse eszi, nai oni moje recsi, stere jasz tebi od prisesztnoga naprei prineszem. I ete Kni-gye nai sze gori zdr-szijo do koncá szveita. Ona do od Doszta lüdh stéte, csé vu nyi kákse lázsi najti more."

Téda veli Salamon szvojemi pizsacsi pridi, da je Szuncze malo vő z bregá gori slou, ino szi széde Sibilov proti goridényi Szunca. Téda sze primle szveititi Sibile obraz, kak ognjeni plámen i szveiti sze, kak Szuncze."

Na začetku tretje knjige je profanacija motiva iz Svetega pisma, ko se Sibila istoveti z Jezusom. V "Razodetju" apostol Janez zagleda Jezusa, ki ga med drugim opisuje takole: "... njegove oči kakor ognjen plamen... in

njegovo obličje kakor sonce, ko sije v svoji moči." (Raz 1, 14.16)

"Salamon sze presztrási i právi nyei: "Povei, o králica, ka tou známenüje, da szeptvoj obráz Szuncsom gliha. Meni je lagoje, da jasz tebej gledam."

Sibila odgovori: "Doszta dugovany szam jasz tebi nazveisztila, o kráo, i jasz ti eske doszta vecs nazveisztim, da je düh goszpodna meni na znánye pri neszo, naj jasz tebi vsze, ka na etom szveiti pride, tebi eske nazveisztim. Od lüsz-tva, od králov, od zmozsnosztí Országov, od boine, od greha lüdh. Nadale, od országov i od lüdi, steri so eske nei na szveiti, nego eske na szveit pridejo i zmozsnó na zemli ladali bodo. Bodejo lüdjé tak krepki, kak Oroszlánye, tei sze blüzi strtoi sztótini po szmrti Mesiasa národijo. Tiszti cajt sze fszákomi csloveki naznani i szkázse.

Jaz bom zdaj od taksi lüdh gucsala, steri szo eske nei na szveiti, nego eske pridejo. Cse do sze tiszti za mojimi recsámi ravnali, té (do) sze od ni-sterne kastige bozse fkraj odvernejo. Doszta je bode, steri do tou pizmó spótlivo glédali i vu tom nedo vörvali, nego fsze, ka jasz naprei povem, sze zaisztino zgodi i eske téda gda do vidili vsze od reisci do reisci minoucse bode. Téda do pravili, Salamon i Mihalda kralicza od Sabe szta isztino gucsala, da bi sze nasa blodnoszt za tem drzsala, téda bi te lagovije na nasz od Boga nej prisle."

O Salomonovi slavi lahko beremo v "Prvi knjigi kraljev": In prihajali so poslušat Salomonovo modrost od vseh ljudstev, od vseh kraljev zemlje, ki so čuli o njegovi modrosti." (1 Kr 5,14)

Marija Kozar

ZAČALA SE JE ŠOULA

Vse se idnouk konča in vse se idnouk začne. Ške nej dugo san van poslo pismo, v steron san van spijso, kak je pri nas, gda se konča šoula, pa vidite, že se šoula pa zača. Mlajši so že čista fkraj od nevoul, če de njin šoula tou leto šla bar tak dobro, kak njin je šla prejšnje leto. Dapa od nouvoga šolskoga leta ne trpijo najbolje mlajši. Najbolje je začetek šoule spravo v nevole njihove stariše, steri so za knjige pa vse drugo dali vkraj telko pejnez, ka bi z njimi lejko cejla držina živejla mejsec, če nej cilou dva mejseca.

V ton začanji šoule so najbolje glavne tri grupe naših mlajšv. Prvi so tisti, ka so začali ojditi v ousmi razrejd, pa do tou leto skončali osnovno šoulo. Drugo so ovi, ka so začali ojditi v srejdnje šoule. Tej so zdaj nekaj bole starejši, ka srejdnja šoula je li srejdnja šoula. Tretji so pa ovi, ka so začali ojditi v zadnji razrejd srejdnje šoule. Tej se pa tak ravnajo, kak najbolje čedni v cejlon varaši. Tak se te tej naši mlajši ravnajo. Ousmi doj glejdajo ove mlajše, prvi iz srejdnje šoule neškejo več splogučati z ovimi iz osnovne šoule, oni najstarejši pa gučijo z vsejmi, pa te tak svojo modrijo ške bole škejo vópokazati.

Vsi pa so si bilij enaki v ton, kak so slavili svoje velke živlenske uspehe. Če se slavi konec, le trbej slaviti začetek tó. Tou je naša folklor, in naši mlajši je neškejo samo tak tanjati. Če so te, gda se je šoula končala, pilij neštérni cejli teden, so zdaj, gda se je šoula začala, pilij samo prvi den. Ali, brez brige, do ške notri spravili v vsej svejtkej, ka jih čakajo in v vsej počitnicaj, ka so pred njimi.

Moja tašča Regina, trno čedna ženska, se je tó odloučila, ka de se zdaj, palik spijšala v šoulo. Zdaj je v penziji pa ma zadosta časa. Šla je v šoulo za starejše, domou prinesla papejre in te smo vsi domači vküper z njou v grüntali, ka bi bilou za njou najbókse. Prekladali smo papejre in vsaki je meu za mojo taščo Regino, trno čedno žensko, svojo idejo. Lejko bi se navčijla angleški, nenški, taljanski, madžarski, lejko bi se navčijla štrikati, pijsati na mašin, voziti buldožer, rijsati, plejsati, šlogati iz kave, pa ške puno, puno drugoga. Po dve vöras nas je zapistijla pa prajla, ka de se že sama odloučila, ka de se včijla. Odišla je in prišla domou že kesno večer. Od te dale odi po kuči kak kakši maturant. Ka se pa včij, ške zdaj niške ne vej.

MIKI

RAHLA, A ŠE ZMERAJ PRESKROMNA RAST

Medobčinska gospodarska zbornica za Pomurje je med mednarodnim kmetijsko-živilskim sejmom pripravila v Radencih poslovno borzo. Zbralo se je okoli 60 predstavnikov madžarskih in slovenskih podjetij različnih dejavnosti, od elektronike do lesarstva in ostalih. Z madžarske strani so bila tokrat zastopana predvsem podjetja iz Baranjske in Zalske županije, medtem ko so s slovenske strani bili predstavniki iz cele države.

Poslovna srečanja, tokratno je bilo že peto leto-

šnje, so tudi priložnost za oceno sodelovanja. Rečeno je bilo, da v celotnem slovenskem izvozu predstavlja izvoz na Madžarsko le 1,1 odstotek, v skupnem madžarskem izvozu pa je Slovenija udeležena z 1,6 odstotka. V številkah to za lansko leto pomeni 250 milijonov dolarjev skupne menjave in enako naj bi bilo tudi letos. Vse od leta 1992 je čutiti rahlo rast gospodarskega sodelovanja med državama, vendar so rezultati še vedno preskromni, da bi lahko bili zadovoljni.

Predstavniki zbornic in podjetij ne napovedujejo hitre rasti sodelovanja, prepričani pa so, da se bodo stiki krepili, če si bodo podjetja in podjetniki prizadevali za navezavo sodelovanja, predvsem pa, če bodo vztrajni in ne bodo po začetnih neuspehih preusmerili svojih aktivnosti na druga območja oziroma v druge države.

Osnovo za novo kako-vost daje tudi letos podpisani sporazum o prosti trgovini, pa tudi nekateri drugi, doslej podpisani sporazumi ter sporazumi,

ki jih bosta državi še podpisali. Madžarska stran tudi zagotavlja, da bo že prihodnje leto gornjeradgonski mednarodni kmetijsko-živilski sejem v takoimenovani "A" skupini. Ravno tako je z madžarske strani bila vnovič izrečena pobuda, naj bi se državi čimprej dogovorili za pre-kategorizacijo nekaterih mejnih prehodov in odprtje novih, s čimer bi poenostavili prevoz blaga čez mejo. Mišljen je bil med državnim prehod Pince-Tornyiszentmiklós, ki bi naj po pre-kategorizaciji raz-

bremenil prehod Dolga vas-Rédcics. V Radencih pa niso govorili o drugih, tudi za porabske Slovence pomembnih, novih mejnih prehodih.

Šestnajst slovenskih podjetij pa je bilo tudi na poslovni borzi v Egru, na tamkajšnjem kmetijskem sejmu. Srečanje je organizirala tamkajšnja regionalna zbornica, ki želi skleniti sporazum o sodelovanju z zbornico v Novi Gorici.

eR

OD SLOVENIJE..

SEJMI, SEJMI

S parado starih običajev se je v Gornji Radgoni končal 32. mednarodni kmetijsko-živilski sejem. Letos je na njem sodelovalo rekordnih 1300 razstavljalcev iz 28 držav, obiskalo pa ga je okoli 180 tisoč ljudi, med njimi tudi rekordno število slovenskih politikov, pa tudi tujih gospodarskih ali vladnih predstavnikov in poslovnih ljudi.

Iz Gornje Radgone se je sejemska aktivnost preselila v Ljubljano, kjer je slovenski zunanji minister Lojze Peterle odprl 40. jubilejni vinogradniško-vinarski sejem Vino '94, na katerem se je predstavljalo 150 razstavljalcev iz 15 držav.

TURISTOV TOLIKO KOT LETA 1972

Po prvih, do sedaj zbranih podatkih, je bil turistični promet v juliju letos večji kot v tem mesecu lani. V letošnjem juliju je 220 tisoč turistov imelo 963 tisoč nočitev, kar je za pet odstotkov več kot julija lani. Sicer pa je bilo v prvih sedmih mesecih v Sloveniji 858 tisoč turistov, te številke pa kažejo, da so rezultati podobni tistim iz leta 1972.

MINISTRI V GRADCU

Ministri za okolje iz Avstrije, Madžarske, Slovaške in Slovenije so se v avstrijskem Gradcu pogovarjali o tesnejšem sodelovanju za izboljšanje razmer v okolju. Za izboljšanje teh razmer je nujno tesnejše sodelovanje med temi državami pri varstvu okolja in uresničevanju novih ekoloških usmeritev. Ministri so govorili tudi o jedrski energiji in ugotovili, da v Sloveniji, na Slovaškem in Madžarskem za zdaj ni mogoče nadomestiti jedrske energije s kako drugo.

MOJI SPOMINI (3)

PA JE PRIŠLA BOJNA

Pisali so 1936. leto. Mati so bili 41 letj stari, gda so čakali šesto dehte. Takšno težko nosečnost so meli, ka so nej mogli glavo zdigniti na posteli. Oča so je k padari pelali, naj njim pomaga. Padar je pravo, ka on ovak ne more pomagati, če njim dehte vkraj vzeme. Mati so nej pistili, prej aj raj mrdjejo, če je gospaud Baug tak zračuno, ali oni svojoga deteta ne do mardjali. Devet mesecev so ležali. Dehte se je tak malo rodilo, kuman kilo pa pau je melo. Dvej leta je vsigdar posvečena svejča kreda djana bila, ka prej zdaj pa zdaj mrdje. Dapa živa je ostala, če je rejsen betežasta bila, dokeč je nej dobila svoj čas. Te se je tak vooprla, kak edna rauza.

Za kratek čas so mati s sedmim detetom noseči gratali, 43 lejt so stari bili. Tak je sram bilau, ka so na "stare dni" itak rodili, ka so prej nej smeli nad lustvo titi.

1938. leta se je narodila sedma dekličina. Tau sam bila dja.

ENA SESTRA ODIDE NA NENŠKO

1939. leta je moja štrta sestra odišla na Nenško na sezonsko delo. Doma je ostala sestra, stera je te 9 lejt bila stara. Ona je skrb mejla dvej mlajši sestri.

1939. leta je vovdarila bojna. Sreča je bila, ka so očo nej notrapotegnili za sodaka. 1942. leta, gda sam dja bila štiri lejt stara, je takša velka toča spadnila, ka je cejli pauv na nikoj djala. Sildje pa drugo vse, ka smo posadili, je tazmlatila. Takšna velka je bila, ka se je na drugi den eštje itak nej raztopila. Vardjam tanazaj tisti strašen den. Blačina je šimala, grmelo je pa treskalo. Mi smo tistoga ipa gosi mejli, dja sam je pasla, pa sam je nej mogla v glejv spraviti. Toča je vse spoklala. Tak sam djaukala, ka sam skur dišo piustila. Starišnje pa dvej sestre so vanej bili na polji.

Z marov so kumaj domau vujšli. Tisti den sam nigdar nej mogla pozabiti, pa sam že 56 lejt stara.

Po Vogrskom je tistoga časa nej bilau toče. Te so eštje grofovski marofi bili. Oča pa 12 lejt stara sestra sta šla na žetvo. Parslužila sta telko sildje, ka smo prejk zimé kri mejli. Kri smo tak poštuivali, ka smo prvi, kak smo ga vgriznili, küšnili. Prvi kak so oča kolač knija vrezali, so vsigdar križ nanga vrgli pa so pravili: "Blagosloven boji boži dar."

grob, ali takše žmečave nejga na svejti, kak če edna mati mora dehte pokopati."

Kak je vojska nazaj išla, je prevnaugo ljudi svoj daum tam njalo pa bejžalo. Pri nas so to na kvartera bili, eden sodačtji prejdjen (stotnik) z ženov pa šogorcov. Stotnik (százados) je obedvej nogé zgiubo. Trno vrli ljudje so bili. Mi smo nikanej znali vogrski gundčati, oni so nas včili. Tri mesece so prinas ostali. Ženske so nas včile štrikati, vošivati, strumfe

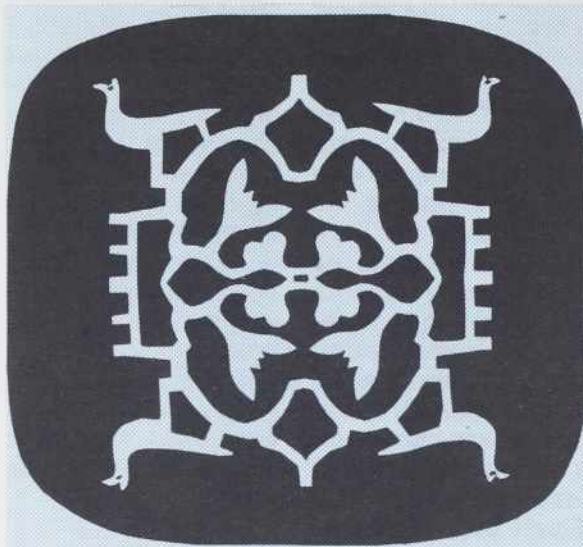
prišo eden pišol, ka vsikši mora tanjati svojo mesto pa mašerati tadala. Dapa sodačtje so nej mogli vujti, ka je rusoška vojska tak naglo prišla, ka so vsi vovleni gratali. Po Črni mlakaj so steli bejžati, dapa je že kesno bilau. Ka so meli s sebov, vse so njim vkraj vzeli. Eden vogrski oficir se je prauto postavo, tak so ga tastrili kak pisa. Eštje itak stodji znamenje v Črni mlakaj, gde so ga pokopali.

NA VELKO SOBOTO SO PRIŠLI RUSI

Na sámo velko soboto je rusuška vojska prišla v našo ves. Mati so nas poslali k sausedom po kvas, ka so steli vüzemski kri pečti v peči. Sausedna ženska je te že prauti nas letejla pa kričala: "Vej pa letite brž domau, ka vojska že po našom brejgi mašeja." S konjami so se to nesli. Med njimi so bili Kozactje, tisti so takši grdi bili, ka so vsigdar mladino bešejtivali. Dejkla pa mlade ženske so se skrivale pred njimi, če so stejle poštene ostati.

Gda je rusuška vojska prišla v ves, so prednji oficirji pri sausadnjoj izi mejli kvarter. Moja mati so gvant prali nanje pa pejglali pa zašili, ka njim je trbelo. Za plačo so njim žajfo dali. Mive s sestrov sve šle pa so nam puni fortok (predpasnik) žajfe naklali, ka je tistoga cajta nin nej daubo kupiti. Pa nej samo žajfo, liki cukar v falataj so nam to dali.

Mi smo meli v gantja na stejni edno klonjo, v njej pa edno krukanco. Sta dvej bilé, liki edna je zgnila. Gda so tej, stera je sama ostala, gledalo pokazali, je lepau kruknivala, ka je mislila, ka vidi svoj par. Tau se je oficirom trno vidlo. Namé so vsigdar na roké vzeli pa gorazdignili naj držim gledalo krukancej. Sedem lejt sam bila stara.

prof. Evgen Titan - 1994

Bojna je vsigar na vekška šla, cejla Evropa je že notra bila. Z naše vesi so to cejlo mladino odpelali za sodaka. Kakoli je ves mala bila, je devet mladencov spadnilo na fronti. Bili so vovlenci to, steri so samo za pet lejt nazaj prišli. Moj vujec so to na fronti bili. Na srečo so oni domau prišli, nej njim je trbelo do Dona mašerati. 1942. leta, gda je bila v Rusuškom velka zima, so njim noge zmrznile. Po tistom so je dolarisnivali, ka so več nej za tau bili, ka bi na front šli. Dapa takši beteg so dobili, ka so 46. leta mrlji. Njini kančectje (ledvice) so bili tak zagnojoni, ka so je nej mogli zavračiti. Njina mati so te eštje živeli, gda so vujeca pokapali, so etak pravili: "Zmetno i žalosno je, če dehte gleda v starišin

štaupati. Tau je bilau od decembra do srejdji marcíuša. Tistoga ipa so pri nas gosečo perdje česali. Mati so vsikšo leto gosi držali, ka so blazine redli. Takša šega je bila, če se je (h)či ženila pa vkraj od rama išla, so dvej blazine, štiri vankišov, edno postelo pa en omar z njauv dali.

Stau mejarov od nas je bila edna velka štala. Soldačija je mejla tam 18 konjov. Trdjé bratje, sodačtje so konje opravljali. Najstarejši je Peter bijo, srednji Števen, najmlajši pa Béla. Té srejdjen je trno lepau znau s citrmi igrati. Gda so enjali s česjanjom perdje, te so dejkla pa sodačtje plesali, mi mlajši smo pa gledali. Tistoga cajta smo nej v šaulo ojdli, ka je v šauli to soldačija bila. Vardjem tanazaj, ka je

ŠTO DE BIRKO GORARANO, UNA DE MA MATI - MOJI MLAJŠI NAMÉ NEMAJO TAK RADI, KAK TA BIRKA

ŽUŽIKA

Pri nas v Porabji ponavadi konji, krave pa pisauvge majo imenje. Pujčki, kokauši, zavci, gosi ptt. nej. Birke tō nej. Birke ranč trn negajo pri ižaj. Če pa ger don geste, pa tistoj deklško ime dajo, te je trbej pitati verta ali vertinjo, kak tau? Pri držini Madjarič na Židovom brgej smo se z gazdarico pogučavali.

- Tau birko smo mi tak dobili, ka so naši mlajši tadola na Alföld odišli, v Tiszakécske. V zima, februara. Takši grdi mrzaz bijo, ka je vse trpetalo! Pa so uni tau birko pripelali, ka žlata má tam 80 birk. Mlajši so trn radi meli birko. Hat, ka do uni prej tau nesli. Ranč jim je mati zginila, pa so te tau uni tak s cucinom goraspravili. Ešče nej vejdlá djesti. Gda nauk pridejo večer notra, mali nesé naprej glaž, cucli gora. Ka pa s tjeuv geste, ka ti tau zdaj tōj nosiš?! Dje, ta vekši pa je bijo ene šest lejt star, tisti pa je neso v rokej birko. Sam pravo: ka pa vi skete zdaj s tem tōj?! Baba, tau smo mi teba prinesli, ti go tōj mej! Sam pravo: kam ti go pa dja dejem? Pa dja nemam mesta?! Zet je tōj večerdjo djo, zeta je rejč stanila... Pa mi je trn žmetno bilau ponjem pa po birki tū. Te sam pravo možej: vejš, ka, ti pa zdaj idi, pa tam v glejvaj mesto napravi birkej, vejpa te je že nika gesti damo. Una je v glejva tak blejala, ka je vsikši samo gledó kaulavrat, ka prej ka pri tom rama dje? Mlajši so vsigder tōj visali.

Te so tau vaši mlajši zato prinesli, ka do sa uni z njauv špilali?

- Dja. Pa te sam dja pravo: vejpa birka zmrzne v glejva! Tōj go ne moremo meti! Te smo ji v starom rama v tjunji mesto naredili, pa smo ji tam špajet tjürili, naj ne zmrzne... Tak so valas poslali z Alfölda, ka što de go gorarano, una de ma mati. Birka tistoga za svojo mater vzeme. Pa je tak bilau. Ka moji mlajši namé nemajo tak radi, kak ta birka! Mauž go tū rad má, depa una itak samo namé. Un go ške tavō pelati pasti, pa ma nede

ušla. Pa če go na žmetni tavō spravi, te začne blejati, pa namé zové. Pa gda se dja zglašim, te una vse po lufta lejče, ka sam prej dja prišo.

Ja? Prauti vam leti?

- Vejpa, gda sam eške delat odo, te je tau vōro vejdlá, gda dja domau pridem. Una ešče moje stopaje čüla, gda sam se dja nuta obrno. Tak na žalostno je blejala, ka vse. Gda sam pa domau prišo, te pa je tak vesela bila, ka je vse po stejna gorskakala. No pa te go naš človak vōpelo na paut, gda sam dja domau ūšo, pa prauti mena go piščavlo. Tōj tanut po pauti je tak letejla, ka vse. Včasik mi je v žepko gledala, ka sam dja prineso, ka una zdaj nika dobi, če keks ali čokolado. Se je name postavila.

Te birka nej takša gē, ka go vōpistite pa bi te nikam taleteljla?

- Ne vejim, če so druge tū takše, una ešče tau čüje, če po zraki ftiči dejo. Tistoga se tū boji. Pa če sam go dja past gnau, dja sam mogo stati pri njej, dola sesti nej. Ka če sam dolaseu, te mi je gvant prijala pa z mena včesnila. Ka una te nej gvūšna... Vejpa eto go je un vōpelo, ka sam dja repo okapo, pa gda ma je pamet vzela, te je tak letejla k mena pa ma pōnila nuta v noge pa ma je goraobrnila. Pa ma tadala pōjala, ka sa njau nej dja vōpelo. Čemerna je bila, ka go je mauž vōpelo... Vejpa vsigder pravijo, gda v zima zabadajo, ka zdaj mo prej birko zabadali. Sam pravo: s toga nete djeli, ka te vi mena birko zabadali!

Kelko je zdaj stara gé?

- Deset lejt. Laní sam go dja brijo pa letos tū. Gda graubo vrauče bilau. S te mali škarci. Trn trbej paziti naj go ne vrežš. Mastno je pa tak, ka vse teče. Zdaj smo tadola na Alföld poslali, ka nišče nešče kúpiti. Liki ništarno leto smo v Somboteu odali, pa so nam trikrat penaze poslali, ka je bunda ešče baukša bila, kak prvi klas. Tau vse za tem dé, kak ji človak obrok dava. En liter zrnja zej na den.

Te bi zdaj že deset lejt vsikšo leto - namesto te birke - leko enoga pujčka spola-gali.

- Vej zato telko ne zej. Krma djesta, trava tū... Drugi psa má, pa tū nikšoga aska nema z njega, nej? Pri našom rama naj tū nika blej!

Te zdaj pravite, ka ste sprvoga čemerni bili, zdaj ste se pa tak čüj vzeli, ka go več nikomi ne date.

- Nej sam čemeren bijo, ka sam dja vedo, ka dja birko vō z roké ne pistim, če go prejk vzemem, ka sam dja 46-oga v Števanovca pri gospauda šlūžo kak pastér. Uni so té tū meli birko, pa tista birka tak lepau za kravi ūšla, za njim lepau djejlá, pa te so go uni odali tavō v Göcz-major, pa sa dja za tistov birkov telko djauko, ka vse.

Müva bi sa o birki mogla pogučavati kauli Vūzenka ali Božiča, te bi se tau bole vküper pasalo.

- Vej so go pa prvi Vūzem tak steli vkradniti. Vozajak pri glevaj so dverca vse oprejta bijla, samo na srečo je birka te nej tam bijla. Te eške takša

sploy mala bilá. Vendrak so go steli spečti.

Kak dugo ena birka živé, ka ta vaša, že zato fejst stara vōgleda, velka pa kak kakšo tele.

- Mena so tak pravili, ka prej šest lejt.

Pa te go zdaj že deset lejt mate?

- Ja. Ne vejim, ka je tau. Vendrak je v dobroy mesta. Tisti gazda na Alfölda sam ne da valati, ka naša birka ešče živé. Una bi zdaj več nej vōprstala, če bi go stoj taodpelo, ka bi od drügoga nej djesti vzela. Bi raj od gladi fertig bila. Lückoga čleka sploy nešče. Vkray se vleče, dola gleda v zemlau, ka se tau njej ne vidi.

Če stoj pauleg čüj dé, zato nej nevarna?

- Nej, ka oré nejma, liki če de daleč čüj letejla, pa v čleka porūne, te ma zatjūri. Depa una samo kolena gleda, zato, ka čleka tak leko gorobrné.

Te zato tō má pamet, ka vej, ge leko koga najleži gorobrné.

- Več pameti má, kak ništarin človak. Gde de una gnauk táušla, tam una vsigder vej prití. Sam dja tam spodkar v gaušča drva seko, pa go je naš gnauk pripelo, pa sam dja samo gnauk skričo, ka Žuži - ka ji je Žuži ime -, pa je birka včasik tá priletejla. Sledik je te že po večeraj sama prišla v gauščo po mé.

Ka pa gda Žužike svoj den majo?

- Te una tū dobij kaj baukšoga. Keks dobi pa en falaček čokoladina.

Pa ka te bau, če vam ger zgine? Te te mogli pokapanje držati pa popa zvati, torbino držati?

- Tak sam pravo šogora, ka te baude velko pokapanje, kak je un emo, gda ma pes zgino. Un je tō v gaušča psa pokapo pa so ma križ nuta djali. Te birka tō tak baude... Nej zamen, tau je Baugina stvar... Jezoš je tū paso birke...

A, Baug moj.

Francek Mukič

... DO MADŽARŠKE

ZAČELO SE JE NOVO ŠOLSKO LETO

1. septembra se je začelo na Madžarskem novo šolsko leto. V šolskih klopih bo sedelo milijon in pol učencev ter dijakov. Če dodamo še število malčkov v vrtcih (400 tisoč), vidimo, da obiskuje vzgojno-izobraževalne ustanove, od vrtcev do srednjih šol, približno 2 milijona mladih. V prvi razred osnovnih šol so vpisali 130 tisoč učencev, v prvi letnik srednjih šol pa 135 tisoč dijakov. S 1. septembrom je začelo delovati tudi precej novih ustanov, namenu so predali 150 novih šol in vrtcev.

DRŽAVA IN CERKEV

31. avgusta je Gábor Fodor, minister za kulturo in šolstvo, sprejel predstavnike cerkva in verskih skupnosti na Madžarskem. Pogovorov sta se udeležila tudi predsednik skupščine in predsednik komisije za narodne in etnične manjšine ter verske zadeve pri skupščini.

Pogovarjali so se predvsem o finansiranju cerkve ter o vračanju nepremičnin cerkvam.

OD 1. SEPTEMBRA VIŠJE POKOJNINE

Od 1. septembra so se pokojnine povišale za osem odstotkov, in sicer za najmanj 800 in največ 2400 forintov. O tem, ali bodo dobili upokojenci poračun od 1. januarja, bo odločala skupščina do 15. oktobra.

IZLET V SLOVENIJO

V organizaciji Zveze Slovencev in ob pomoči Rdečega križa Slovenije se je skupina porabskih Slovencev mudila na dvodnevnem izletu v Slovenijo. Obiskali so Bled, Ljubljano, primorska mesta in tudi Postojno. V skupini so bili večinoma člani porabskih samouprav.

TO JE AMERIKA

STRME ULICE SAN FRANCISCA

Vsako mesto je poglavje zase, San Francisco pa je tudi posebno poglavje med mesti. Tudi če obiščeš še toliko ameriških mest, ti San Francisco ostane najbolj v spominu. In nisem ga slišala člo-veka, ki se ne bi želel vrniti tja, pa najsi bo Američan ali kdorkoli z zemeljske oble.

Med 400 železnimi mostovi graditelja J.B. Straussa (eden je tudi v ruskem Petersburgu) je najbolj znan Golden Gate Bridge v San Franciscu. Toda leta 1937 Strauss niti pomislil ni, da bo z znamenitega mostu vsako leto samovoljno v smrt skočilo okoli 600 ljudi.

POLOTOK VEČNE POM-LADI

Na območju današnjega mesta so prvotno živeli Indijanci, prvi belec pa je bil Španec, ki je 1542. leta mimo San Diega priplul v Kalifornijo. Veliko vsega se je dogajalo potem. Recimo 1821. je bila Kalifornija z Yerbo Bueno, kot se je takrat imenoval San Francisco, mehiška. 26 let pozneje se je Yerba Buena preimenovala v San Francisco, ki je tri leta za tem dobil tudi mestne pravice. Nagel tehnološki razvoj je leta 1873 mestu prinesel tramvaj, tri leta pozneje električno javno razsvetljavo in leto za tem še telefon. Po odkritju zlata v bližini Suterjeve vodne žage na reki Amerika leta 1848 se je 500 prebivalcev iz San Francisca odpravilo iskat zlato bogastvo, tem so sledili tisoči in desettisoči kot "novinci" v koloniji zlate opojnosti.

Dandanašnji živi v najboljšem naravnem pristanišču na svetu skoraj 680 tisoč ljudi, med katerimi je dobra petina Italijanov. Sledijo jim temnopolti prebivalci in Kitajci, ki so tu ostali iz časov, ko so gradili železnice in ceste, mostove, pa seveda mesto oziroma mestne stolpnice in druge hiše ter zidove. V starem delu mesta se prisotnost Azijcev še najbolj izkaže, saj je tudi urejeno v kitajskem stilu in se imenuje Chinatown.

Pacifiški ocean prinaša skozi vse leto milo, spomladansko podnebje. Živo srebro se giblje med 24. in 7. stopinjami Celzija. Nebo nad San Franciscom - paša za vsakršne, ne le umetnikove oči. Veter, ki skoraj praviloma piha, "odpodi" smog in meglice nad mestom, ki se kaj

uničil okoli 28 tisoč hiš.

ZNAMENITI MOST - GOLDEN GATE BRIDGE

Most nad "Zlatimi vrati" - simbol San Francisca je rdeče ali bolje rečeno rdečkaste barve. Znamenita viseča umetnina je bila, ko so jo po štirih letih 1937. tudi končali, najdaljša (2,7 km) konstrukcija mostu. Zgrajena je iz 83 tisoč ton železa, za vožnjo po njej v obe smeri pa morate odšteti tri dolarje. In zakaj bi se vozili na drugo stran? 100 tisoč avtomobilov na dan zapelje čez most, da bi vozniki in sopotniki videli San Francisco kot na dlani, da bi se naužili lepote in napasli oči in umetniške duše v sončnem Sausalitu, da bi tudi z druge strani opazovali ladje, ki plovejo v zaliv skozi Golden Gate (morsko ožino, zlata vrata), ali pa, da bi se samo zapeljali čez most, ki ga je moč videti na vseh fotografijah, razglednicah, spominkih in prospektih, v filmih... Tako z enega kot z drugega dela mesta je dobro viden tudi otok Alcatraz, na katerem si tudi danes lahko ogledate znamenite kaznilnice, v katerih je med težkimi prestopniki preživel hudo kazen tudi Al Capone. Vkrkali se boste v tako imenovanem ribiškem pristanišču Fisherman's Wharf, ki

rado koplje v soncu. Pa tudi temu prijaznemu mestu ni bilo vedno prizanešeno. Leta 1906 ga je prizadel močan potres, ki je skupaj z ognjem

Vhod v Chinatown (kitajsko mesto, kjer živi 65 tisoč Kitajcev), kar je največ v mestu, ki ni v Aziji.

NAŠE PESMI (82)

NE DE MI VEČ RASLA

Ne de mi več rasla
travica zelena,
gde se mi je šetala
lubica ljublena.

Lubica ljublena,
nikaj se ne jouči,
če te ne bom mogo jaz
pred oltar pelati.

Pred oltar pelati,
rouko ti podati,
/:rouko ti podati,
lice kišivati: /

(Gorenji Sinik)
-mkm-

ga tudi sicer ne smete pozabiti obiskati, saj je tudi naselje na kolih zelo privlačno urejeno in zanimivo za turiste.

proti Twin Peaksu, naselju na "hribčkih dvojčkih", od koder je čudovit razgled na mesto in okolico. Po mestu pa se nika-

Lepota in umetnost arhitekture v poslovnem delu mesta, ki so ga v glavnem gradili Kitajci oziroma Azijci. Mogočna veličina, ki očara še tako zapriseženega romantika narave.

Nekaj metrov dolge limuzine, ki jih spretno vozijo šoferji z belimi rokavicami na rokah in oblečeni v lične "uniforme", bodo najčešče zavile proti Golden Gate parku, v katerem raste več kot 5 tisoč različnih rastlin, od evkaliptusov do najrazličnejših cipres, ali pa proti operi ali drugi palači umetnosti, morebiti pa tudi

kor ne smete pozabiti peljati s "Cable Carom" - lesenim tramvajskim vagonom, ki ga je v San Franciscu skonstruiral v Londonu rojeni inženir Hallidie, ker je želel olajšati prevažanje s konjskimi vpregami po strmih ulicah.

Lidija Kosi
(se nadaljuje)

NORI MESC

SEPTEMBER

September, ta je čisto nor,
že v šoli je dobil ukor.
Polžu je hišico izmaknil,
strupen klobuk na glavo si nataknil.
Se levo desno kot pijanec guga
in s prstom jezno vsem otrokom žuga.
"To je res blazno," reče mišek Jaka,
"zdaj vem, da me že šola čaka!"

(Jaša Zlobec)

OJ, TA ŠOLA...

1. SEPTEMBER NA ŠTEVANOVSKI ŠOLI

LIKOVNA KOLONIJA MLADIH DANES IN VČERAJ ZA JUTRI

Letošnja likovna kolonija mladih je bila - po treh letih - spet v Vuzenici. Iz Porabja (Števanovcev) so se je udeležili trije učenci.

Kot vsako leto, so tudi letos pripravili BILTEN, iz katerega objavljamo nekaj zanimivih prispevkov. Svojo 24. izvedbo je likovna kolonija mladih po treh letih ponovno doživela v Vuzenici, kjer je bila spočeta. Vsa zamejska manjšinska področja so premiero zelo dobro prestala. Mladi iz Vuzenice so se v treh zaporednih letih veselili drugačne priložnosti srečanja s pripadniki istega naroda ob likovnem ustvarjanju. To so bogate človeške izkušnje, ki se pridobivajo pri takšnih stikih in ki jih nosijo sedaj zapisane v svojem srcu.

Bogatejši za nova spoznanja, ki smo si jih organizatorji letošnjega srečanja pridobili tudi zunaj matične domovine, smo pristopili k pripravi na to 24. srečanje. Želeli smo, da bi sestavili takšen program, ki bi mladim udeležencem v koloniji nudil čim večje možnosti likovnega izražanja. Ker so v kolonijo vključeni udeleženci različne starosti, smo se prav zaradi tega odločili za likovne tehnike različnih zahtevnostnih stopenj. To so likovne tehnike, pri katerih so rezultati in učinki vidni takoj, ter takšne, ki zahtevajo več zbranosti dela. Tako zahtevnega programa seveda ne bi mogli izpeljati brez likovnih pedagogov, ki so s svojim strokovnim in pedagoškim delom največ prispevali. Za področje risanja je bila to lik. ped. Nada Medved, za področje slikanja s tempero in oljnimi barvami je bil to lik. ped. Peter Walzl, za slikanje na steklo lik. ped. Zoran Ogrinc, za slikanje z akrilnimi barvami lik. ped. Miro Hajnc, za grafiko pa lik. ped. Milan Unkovič (suha igla) in lik. ped. Stojan Brezočnik (barvni linorez). Na tem mestu se jim za sodelovanje iskreno zahvaljujem.

Enako hvala tudi družinam, ki so bile pripravljene sprejeti mlade goste v svoje domove.

Zahvalo zasluži ravnatelj OŠ Vuzenica Miran Kus, ki se zaveda velikega pomena in vrednosti tovrstnega dela z mladimi.

Približno 60 mladih je teden dni ustvarjalo v izmeničnih skupinah. Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala za dragocene izkušnje, ki si jih iz leta v leto pridobivam pri delu z vami.

Dobro je, da ste.

Vaš Emil Košič

SPOZNALI SMO NOVE TEHNIKE V LIKOVNI KOLONIJI

Spoznali smo nove tehnike v likovni koloniji

Likovna kolonija se je začela v nedeljo, 21. avgusta. Popoldan so prišli gostje iz Italije, Avstrije in Madžarske. Gostitelji so jih peljali na svoje domove.

V ponedeljek smo se zbrali ob 8.00 uri pred šolo. Mentorji so nas razdelili v skupine, v katerih smo spoznali različne likovne tehnike. Ko smo bili razdeljeni v skupine, se je začelo resno delo. Jaz sem bila v skupini, kjer smo delali s suho iglo. Moram priznati,

da sem to besedo prvič slišala. Mislila sem si, da bo gotovo težko, in pravzaprav je to res bilo. Najprej smo morali narisati na list papirja skico, jo nato izpraskati z iglo na ploščo iz bakra in jo šele nato od-tisniti. To delo je potekalo kar dva dni. Na koncu pa so nastale lepe grafike. Ko ob 13.00 uri končamo delo, se začne "zabavni del".

V ponedeljek smo si ogledali znamenitosti Vuzenice, pripravljalo se je k nevihti, tako da nismo prišli daleč. S prijateljico sva bili

pošteno mokri. V torek pa smo šli z avtobusom po Slovenski Koroški. (na Prežihovino, na Ivarčko, na Ravne). Mentorji so zelo prijazni, svetujejo nam, pa tudi kaj pomagajo. Spoznala sem tudi nekaj novih prijateljev, s katerimi se veliko pogovarjamo pa tudi smejemo.

V likovni koloniji sem letos prvič in mi je zelo všeč, škoda le, ker bo prehitro minilo.

Mojca Glasenčnik

V NARODNI GALERIJ

Letos prvič obiskujem likovno kolonijo. Zelo mi je všeč in naučim se veliko lepega in zanimivega, kot so grafika, globoki tuš in linorez.

Hodimo tudi na izlete. V sredo smo se peljali z avtobusom v Narodno galerijo v Ljubljano. Ogledali smo si slike in kipe. V galeriji niso navadne slike in kipi, ampak dragocenosti pa freske in avtoportreti.

Ogledali smo si vsa galerijo in nato odšli v živalski vrt.

Martin Germavc

PORABJE IZ OBJEKTIVA

Foto:
S. Röth, K. Holec

ŠOLSKA VRATA SO PONOVO ODPRTA

Neverjetno, kako hitro teče čas! Komaj smo se malo oddahnili od napornega šolskega vsakdana in zadihali brezskrben počitniški zrak, že je našega veselja konec: tu je september in vrata hiš učenosti so ponovno na stečaj odprta. Pišemo šolsko leto 1994/95.

Tudi med počitnicami so se porabski šolarji pridno vključevali v različne dejavnosti v matični Sloveniji in poglobljali znanje slovenskega jezika ter spoznavali slovenske naravne in kulturne znamenitosti; udeležili so se bralnega tabora v Kranjski Gori, likovne kolonije v Vuzenici, različnih priložnostnih srečanj s prijateljskimi slovenskimi šolami. Priložnosti bo še veliko, upajmo, da jih bodo mladi Porabci radi izkoristili.

Novo šolsko leto prinaša nekatere zanimive novosti, ki jih vsekakor moramo omeniti. Razveseljuje dejstvo, da v šolskih klopih prvih razredov porabskih šol v novem šolskem letu sedi pri slovenskem jeziku znatno več otrok kot lani. Če smo lani ob tem času zaskrbljeni ugotavljali, da števanovska šola ne bo imela nobenega prvošolca, je letos drugače: kar šest nadobudnih malčkov bo v novem šolskem letu obiskovalo 1. razred in pouk slovenščine. Tudi v monoštrski 2. osnovni šoli imamo po treh letih ponovno skupinico treh prvošolčkov, ki bodo obiskovali pouk slovenskega jezika. Vsekakor razveseljuje dejstvo. Upajmo, da bo iz leta v leto več mladih staršev, ki bodo znali ceniti svetinjo, imenovano materni jezik!

Da se slovenska identiteta v Porabju lahko ohranja tudi s pomočjo glasbe, vemo že dolgo. Porabska ljudska pesem je bogata in lepa, zato jo je potrebno prenesti tudi na najmlajše. Razen petja pa so pomembni tudi inštrumenti, predvsem tisti ljudski. Porabski šolarji imajo zelo malo možnosti za obiskovanje glasbene šole, kajti ta deluje le v Monoštru. In tako se je pred časom rodila ideja o dislociranem oddelku murskosoboške glasbene šole v Porabju (za to lepo idejo se moramo še posebej

zahvaliti ravnateljem vzgojno-izobraževalnih ustanov s slovenjegraškega območja, ki so lani obiskali Porabje, in nam posredovali svoje bogate izkušnje s podobnimi oddelki pri zamejskih Slovencih na Koroškem). Glasbena šola iz Murske Sobote je bila takoj pripravljena sodelovati. Izdelali smo okvirni načrt, in čim bo mogoče, bo 17 porabskih šolarjev prijelo v roke harmonike in kitare ter začelo vaditi. Zaželimo jim srečo, izkušenim soboškim profesorjem glasbe pa veliko potrpljenja!

In tretje, o čemer bi kazalo napisati besedo, dve, je priprava novega učnega načrta za slovenski jezik v porabskih osnovnih šolah. Že nekaj mesecev skupina porabskih učiteljev pod vodstvom pedagoške svetovalke pripravlja ta pomemben dokument, ki bi naj bil maksimalno prilagojen porabskim razmeram, upošteval bi torej naj dejstvo, da učenci prihajajo v osnovno šolo z zelo skromnim znanjem slovenskega jezika ali celo brez znanja. Tu pa se odpira še eno poglavje porabskega vsakdana: vloga staršev, morda tudi starih staršev, pri ohranjanju maternega jezika v družini. Tudi učitelji in vzgojiteljice v vrtcih bi si naj prizadevali za boljše sodelovanje s starši ter osveščanje le-teh. Učni načrt je v sklepni fazi priprave, upajmo, da bo kmalu zaživel v porabskih učilnicah. Vsekakor pa bo zahtevna naloga priprava učbeniških gradiv, ki bi naj logično sledila iz novega učnega načrta.

Veliko naših skupnih naporov in prizadevanj bo potrebno za uresničitev teh zamisli, veliko časa, volje, predvsem pa ljubezni do jezika prednikov, do dragocene svetinje naroda, ki so jo predniki znali tudi v težjih časih od današnjega ohranjanja in skrbno čuvati za bodoče rodove. Ne zavržimo teh dragocenih vrednot danes, ko nam je mnogo lažje.

Veliko uspehov v novem šolskem letu vam želim!

VALERIJA PERGER

NIKA ZA SMEJ

PARADIŽ

Etognauk je naš mali Gustek domau iz šaule prišo pa etak pravo doma: "Vejte ka? Našoga školnika iža je eden paradiž."

Oča ga pa pita: "Zakoj?" Gustek pa etak: "No, es poslišajte. Školnik má edno dekle, ona se zove Eva. Ona ma ednoga pojba, on je pa Adam. Naš školnik pa svojoj ženi drugo ne pravi samo tau: ti, kača."

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p. p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST
Arhitekta Novaka 4,
69000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo
št. 415-715/93 mb z dne
3.11.1993 se časopis PORABJE
uvršča med proizvode, od
katerih se plačuje davek od
prometa proizvodov po 13. točki
tarife 3 zakona o prometnem
davku (Ur. list RS, št. 4/92).